

Projekt

USTAWA
z dnia 1996 r.

Prawo o ustroju sądów wojskowych

Rozdział 1
Przepisy ogólne

Art. 1

§ 1. Sądy wojskowe sprawują w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej wymiar sprawiedliwości w sprawach karnych oraz orzekają w innych sprawach przewidzianych w ustawach.

§ 2. W wypadkach przewidzianych w ustawach, sądy wojskowe sprawują wymiar sprawiedliwości w sprawach karnych w stosunku do osób nie należących do Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 3. W przypadkach, w których ustawy przewidują wniesienie do sądu wojskowego środka

odwoławczego od decyzji wydanych przez organy wojskowe, sprawę rozpoznaje,

z zastrzeżeniem § 4, wojskowy sąd garnizonowy obejmujący swoją właściwością

jednostkę wojskową, w której żołnierz pełni czynną służbę wojskową lub pracownik jest zatrudniony.

§ 4. Zażalenie na zatrzymanie dokonane na podstawie przepisów o dyscyplinie wojskowej

rozpoznaje niezwłocznie wojskowy sąd garnizonowy właściwy ze względu na miejsce

zatrzymania.

§ 5. W sprawach, o których mowa w § 3 i § 4, stosuje się odpowiednio przepisy

Kodeksu postępowania karnego dotyczące postępowania odwoławczego.

§ 6. Od orzeczeń wydanych przez sądy wojskowe w sprawach, o których mowa w § 3,

nie przysługują środki odwoławcze.

Art. 2.

Do sądów wojskowych oraz żołnierzy pełniących służbę w tych sądach mają zastosowanie, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, przepisy dotyczące jednostek wojskowych i żołnierzy w czynnej służbie wojskowej.

Art. 3.

§ 1. Sądami wojskowymi są wojskowe sądy okręgowe i wojskowe sądy garnizonowe.

Wojskowe sądy okręgowe są sądami wyższego rzędu w stosunku do wojskowych

sądów garnizonowych.

§ 2. Minister Obrony Narodowej po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa,

w drodze rozporządzenia tworzy i znosi sądy wojskowe oraz określa ich siedziby

i obszary właściwości.

§ 3. Minister Obrony Narodowej w drodze rozporządzenia może tworzyć i znosić

wydziały zamiejscowe poza siedzibami wojskowych sądów garnizonowych.

Art. 4.

Działalność sądów wojskowych jest finansowana z wyodrębnionych środków budżetowych

Ministerstwa Obrony Narodowej.

Art. 5.

§ 1. Nadzór nad działalnością sądów wojskowych w zakresie orzekania sprawuje

Sąd Najwyższy.

§ 2. Zwierzchni nadzór nad sądami wojskowymi w zakresie organizacji i działalności

administracyjnej i przebiegu czynnej służby wojskowej żołnierzy pełniących

służbę w tych sądach sprawuje Minister Sprawiedliwości.

§ 3. Zadania zwierzchniego nadzoru, o którym mowa w § 2 wykonuje podległa bezpośrednio Ministrowi Obrony Narodowej jednostka organizacyjna utworzona

w trybie przepisów o urzędzie Ministra Obrony Narodowej.

§ 4. Szefów jednostki organizacyjnej, o której mowa w § 3, powołuje Minister Obrony

Narodowej spośród sędziów wojskowych sądów okręgowych z uwzględnieniem trybu

określonego w przepisach o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych.

Art. 6.

Sądy wojskowe rozpoznają sprawy w swojej siedzibie, w siedzibie innego sądu wojskowego lub sądu powszechnego.

Art. 7.

§ 1. Wojskowy sąd garnizonowy składa się z sędziów i asesorów tego sądu.

§ 2. Wojskowy sąd okręgowy składa się z sędziów tego sądu.

§ 3. Prezesa sądu wojskowego i jego zastępcę wyznacza spośród sędziów tego sądu oraz

przenosi i zwalnia Minister Obrony Narodowej w trybie określonym w przepisach

o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych, z tym że prezesa wojskowego sądu

garnizonowego i jego zastępcę można wyznaczyć spośród sędziów wojskowych

sądów okręgowych.

§ 4. Prezes sądu wojskowego kieruje działalnością sądu oraz jest przełożonym

sędziów i pozostałego składu osobowego sądu.

Art. 8.

§ 1. Sędziowie sądów wojskowych tworzą Zgromadzenie Sędziów Wojskowych, zwane dalej

"Zgromadzeniem", któremu przewodniczy prezes wojskowego sądu okręgowego w Warszawie.

§ 2. Do zadań Zgromadzenia należy:

1) wyłanianie i przedstawianie Ministrowi Obrony Narodowej kandydatów na stanowiska sędziów wojskowych sądów garnizonowych oraz wojskowych sądów

okręgowych,

2) wybór członka Krajowej Rady Sądownictwa,

3) wybór członków kolegiów działających przy prezesach wojskowych sądów okręgowych,

4) wybór członków sądów dyscyplinarnych powołanych do orzekania w sprawach dyscyplinarnych sędziów sądów wojskowych,

5) wysłuchiwanie informacji szefa jednostki organizacyjnej, o której mowa w

art. 5 § 3, o działalności sądów wojskowych oraz wyrażanie opinii w tym

zakresie,

6) podejmowanie działań w zakresie doskonalenia kwalifikacji zawodowych sędziów i działalności sądów wojskowych,

7) wypowiedanie się w sprawach obowiązków i praw sędziów,

8) wyrażanie opinii w sprawach zgłaszanych przez Ministra Obrony Narodowej,
szefa jednostki organizacyjnej, o której mowa w art. 5 § 3 i Krajową Radę Sądownictwa.

§ 3. Do wyłaniania kandydatów, wyboru oraz wyrażania opinii, o których mowa w § 2,
wymagana jest obecność przynajmniej dwóch trzecich liczby członków Zgromadzenia,
a uchwały w tych sprawach zapadają bezwzględną większością głosów, przy czym

w razie równej liczby głosów decyduje głos przewodniczącego.

§ 4. W sprawach, o których mowa w § 3, obowiązuje głosowanie tajne, jeżeli żądanie takie zgłosi chociażby jeden z obecnych na posiedzeniu członków Zgromadzenia.

§ 5. Sędziowie sądów wojskowych są obowiązani brać udział w Zgromadzeniu, w Zgromadzeniu mogą brać udział również asesory, bez prawa głosowania i wyboru.

§ 6. Zgromadzenie zbiera się co najmniej raz w roku. Posiedzenie Zgromadzenia

zwołuje prezes wojskowego sądu okręgowego w Warszawie z własnej inicjatywy,

na wniosek Ministra Obrony Narodowej lub szefa jednostki organizacyjnej, o

której mowa w art. 5 § 3, albo na wniosek jednej piątej liczby członków Zgromadzenia.

§ 7. Szczegółowy tryb odbywania posiedzeń Zgromadzenia Sędziów Sądów Wojskowych

określa regulamin uchwalony przez Zgromadzenie.

Art. 9.

§ 1. Przy prezesie wojskowego sądu okręgowego działa kolegium sądu okręgowego,

zwane dalej "kolegium", składające się z czterech do ośmiu członków wybranych

spośród sędziów orzekających w sądach działających na obszarze danego sądu

okręgowego.

§ 2. Przewodniczącym kolegium jest prezes wojskowego sądu okręgowego, przy którym działa kolegium, a w razie jego nieobecności - zastępca przewodniczącego, wybrany przez kolegium spośród jego członków.

Art. 10.

§ 1. Do zadań kolegium należą sprawy nie zastrzeżone w ustawie do wyłącznej właściwości Zgromadzenia, a w szczególności:

1) opiniowanie projektów aktów normatywnych regulujących zagadnienia dotyczące

działalności sądów wojskowych,

2) opiniowanie wniosków o odwołanie sędziów w trybie art. 27 § 2,

3) wyrażanie opinii w sprawach wyznaczania na stanowiska służbowe prezesów sądów

wojskowych i ich zastępców, przenoszenia i zwalniania ich z tych stanowisk

wyrażanie opinii w sprawach przedstawionych przez szefa jednostki organizacyjnej, o której mowa w art. 5 § 3.

§ 2. Kadencja kolegium trwa dwa lata.

§ 3. Dla podjęcia uchwał wymagana jest obecność przynajmniej dwóch trzecich członków kolegium. Uchwały kolegium zapadają większością głosów, przy czym w razie równej liczby głosów decyduje głos przewodniczącego.

§ 4. Kolegium zbiera się w zależności od potrzeb, nie rzadziej niż raz na pół roku.

§ 5. Posiedzenia kolegium zwołuje jego przewodniczący z własnej inicjatywy lub na wniosek jednej trzeciej członków kolegium.

Art. 11.

§ 1. W sądach wojskowych działają sekretariaty oraz inne komórki organizacyjne,

tworzone w drodze zarządzenia prezesa sądu wojskowego.

§ 2. Zasady wyznaczania żołnierzy zawodowych i pracowników cywilnych na stanowiska

w sekretariatach i innych komórkach organizacyjnych sądów wojskowych oraz

kwalifikacje wymagane do objęcia stanowisk określają odrębne przepisy.

Rozdział 2

Administracja sądowa i nadzór w sprawach sądowych

Art. 12.

§ 1. Prezesi sądów wojskowych wykonują czynności administracji sądowej i nadzoru

służbowego i przewidziane w przepisach postępowania sądowego i w regulaminach

urzędowania oraz inne czynności określone w ustawach i odrębnych przepisach.

§ 2. W zakresie nadzoru administracyjnego prezesi sądów wojskowych podlegają

szefowi jednostki organizacyjnej, o której mowa w art. 5 § 3.

§ 3. Prezesi sądów wojskowych mogą zlecać poszczególne czynności administracji

sądowej i nadzoru służbowego swoim zastępcom, a w szczególnych przypadkach

sędziom.

§ 4. Prezes sądu wojskowego wyznacza sędziego do sprawowania nadzoru penitencjarnego.

Art. 13.

Sędziów na stanowiska służbowe w jednostce organizacyjnej, o której mowa w art. 5

§ 3, wyznacza, przenosi i zwalnia Minister Obrony Narodowej w trybie określonym

w przepisach o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych.

Art. 14.

§ 1. Osoby powołane do wykonywania czynności nadzoru nad działalnością administracyjną sądów wojskowych mają prawo wglądu w czynności, żądania wyjaśnień i usuwania oczywistych uchybień, a w razie ujawnienia przewinień,

kierowania spraw do postępowania dyscyplinarnego za pośrednictwem szefa jednostki organizacyjnej, o której mowa w art. 5 § 3, mogą także wstrzymywać

wykonanie zarządzenia o charakterze administracyjnym, niezgodne z prawem oraz

żądać uchylenia bądź zmiany tego zarządzenia.

§ 2. Sędziowie wykonujący czynności, o których mowa w § 1, mogą być obecni na rozprawie toczącej się z wyłączeniem jawności.

Art. 15.

Czynności zwierzchniego nadzoru, o którym mowa w art. 5 § 2 oraz administracji

sądowej i nadzoru służbowego o których mowa w art. 12 § 1 i § 3, nie mogą wkraczać

w dziedzinę, w której sędziowie są niezawisli.

Art. 16.

§ 1. Minister Obrony Narodowej w drodze rozporządzenia:

1) ustala regulamin określający tryb wewnętrznego urzędowania sądów wojskowych,

2) określa szczegółowy tryb wykonywania zwierzchniego nadzoru, o którym mowa w art. 5 § 2 oraz zasady wewnętrznego urzędowania jednostki

organizacyjnej, o której mowa w art. 5 § 3,
3) ustala zasady archiwizacji, niszczenia i przekazywania właściwym
archiwom
państwowym akt spraw sądowych.

§ 2. Minister Obrony Narodowej, na wniosek Prezesa Izby Wojskowej Sądu
Najwyższego

kierującego pracami Izby Wojskowej określa sposób wykonywania przez
jednostkę,

o której mowa w art. 5 §3, zadań na rzecz Izby wynikających z ustawy o
służbie

wojskowej żołnierzy zawodowych oraz innych przepisów wojskowych.

Rozdział 3

Sędziowie sądów wojskowych

Art. 17.

Sędziowie sądów wojskowych, zwani dalej "sędziami", w zakresie orzekania są
niezawisli i podlegają tylko ustawom.

Art. 18.

§ 1. Sędzia jest obowiązany postępować zgodnie ze ślubowaniem sędziowskim
oraz stale podnosić kwalifikacje zawodowe.

§ 2. Sędzia powinien w służbie i poza służbą strzec powagi stanowiska
sędziowskiego

i unikać wszystkiego, co mogłoby przynieść ujmę godności sędziego lub
osłabiać

zaufanie do jego bezstronności.

§ 3. W okresie zajmowania stanowiska sędzia nie może należeć do partii
politycznej

ani brać udziału w żadnej działalności politycznej.

Art. 19.

§ 1. Przeciwko sędziemu można prowadzić postępowanie karne jedynie za
zezwoleniem

sądu dyscyplinarnego. Do czasu uzyskania zezwolenia na wszczęcie
postępowania

karnego można przedsięwziąć tylko czynności nie cierpiące zwłoki.

§ 2. Przed wydaniem postanowienia o udzieleniu zezwolenia na wszczęcie
postępowania

karnego można sędziego zatrzymać tylko w razie ujęcia go na gorącym
uczynku

popęlnienia przestępstwa lub w pościgu podjętym bezpośrednio po
popęlnieniu

przestępstwa.

§ 3. W wypadku, o którym mowa w § 2, należy niezwłocznie wystąpić do sądu
dyscyplinarnego o zezwolenie na wszczęcie postępowania karnego. W razie
odmowy

wydania zezwolenia sędzia podlega niezwłocznemu zwolnieniu.

§ 4. W ciągu siedmiu dni od dnia doręczenia postanowienia odmawiającego
zezwolenia

na wszczęcie postępowania karnego przeciwko sędziemu, organowi, który
wniósł

o zezwolenie oraz rzecznikowi dyscyplinarnemu przysługuje zażalenie do
właściwego sądu dyscyplinarnego drugiej instancji.

§ 5. W terminie określonym w § 4 sędziemu przysługuje zażalenie na
postanowienie

zezwalające na wszczęcie przeciwko niemu postępowania karnego.

§ 6. Przepisy § 1-5 dotyczą również sędziego, który został odwołany lub
utracił

stanowisko, jeżeli przedmiotem postępowania miałyby być czyn popełniony
w czasie

zajmowania stanowiska sędziowskiego i pozostający w związku z
wykonywaniem

obowiązków sędziowskich, a także postępowanie sędziego przed objęciem stanowiska, o ile uchybił obowiązkowi piastowanego wówczas urzędu państwowego lub okazał się niegodnym stanowiska sędziego.

Art. 20.

§ 1. Sędziów powołuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa.

§ 2. Kandydatów na stanowiska sędziów, wyłonionych przez Zgromadzenie Sędziów Sądów Wojskowych, zgłasza Krajowej Radzie Sądownictwa Minister Obrony Narodowej.

Art. 21.

§ 1. Sędzią może być oficer pełniący zawodową służbę stałą, który:

- 1) korzysta z pełni praw cywilnych i obywatelskich,
- 2) jest nieskazitelnego charakteru,
- 3) ukończył wyższe studia prawnicze,
- 4) odbył aplikację w sądzie wojskowym oraz złożył wojskowy egzamin sędziowski,
- 5) odbył staż na stanowisku asesora w sądzie wojskowym,
- 7) ukończył 26 lat życia.

§ 2. Odbycie aplikacji w sądzie powszechnym lub w jednostce organizacyjnej prokuratury, złożenie egzaminu sędziowskiego lub prokuratorskiego albo odbycie stażu na stanowisku asesora sądowego lub w jednostce organizacyjnej

prokuratury jest równoznaczne ze spełnieniem wymagań określonych odpowiednio w § 1 pkt 4 lub 5.

§ 3. Wymagania określone w § 1 pkt 4 i 5 nie dotyczą:

- 1) profesorów i doktorów habilitowanych nauk prawnych w polskich szkołach wyższych, w Polskiej Akademii Nauk oraz w innych placówkach naukowych i naukowo-badawczych,
- 2) osób, które zajmowały stanowiska sędziów, prokuratorów, wiceprokuratorów i podprokuratorów,
- 3) adwokatów, radców prawnych oraz notariuszy, którzy wykonywali ten zawód co najmniej przez trzy lata.

Art. 22.

§ 1. Sędziowie na rozprawach używają togi jako stroju urzędowego.

§ 2. Szczegóły stroju urzędowego sędziów i ławników określa Minister Obrony Narodowej w drodze zarządzenia,

Art. 23.

§ 1. Sędziów na stanowiska służbowe w wojskowych sądach garnizonowych i w wojskowych

sądach okręgowych wyznacza, przenosi i zwalnia Minister Obrony Narodowej w

trybie określonym w przepisach w służbie wojskowej żołnierzy zawodowych.

§ 2. Sędziego zwolnionego ze stanowiska wyznacza się nie później niż w ciągu dwóch

miesięcy na inne stanowisko sędziowskie.

Art. 24.

§ 1. Minister Obrony Narodowej może delegować sędziego, na okres nie przekraczający

trzech miesięcy w roku kalendarzowym, do pełnienia obowiązków sędziowskich lub czynności administracji sądowej w innym sądzie wojskowym albo w jednostce organizacyjnej, o której mowa w art. 5 § 3.

§ 2. Za zgodą sędziego okres delegowania może trwać dłużej niż trzy miesiące.

Art. 25.

Minister Obrony Narodowej może powierzyć czasowe pełnienie obowiązków sędziego oficerowi rezerwy powołanemu na ćwiczenia wojskowe, który jest sędzią sądu powszechnego.

Art. 26.

Sędziowie są nieusuwalni ze swego stanowiska, z wyjątkiem wypadków przewidzianych w ustawie.

Art. 27.

§ 1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa

odwołuje sędziego, jeżeli zrzekł się swojego stanowiska.

§ 2. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa

odwołuje sędziego w przypadkach, w których stosowanie do przepisów o służbie

wojskowej żołnierzy zawodowych oficer służby stałej podlega zwolnieniu z tej

służby. Wniosek w tej sprawie zgłasza Krajowej Radzie Sądownictwa Minister

Obrony Narodowej.

§ 3. Sędziego odwołanego z przyczyny, określonej w § 1 wyznacza się, za jego zgodą,

ponownie na odpowiednie sędziowskie stanowisko służbowe w tym samym lub innym

sądzie wojskowym albo w jednostce, o której mowa w art. 5 § 3, bądź też wyznacza na inne stanowisko służbowe w Siłach Zbrojnych

Rzeczypospolitej

Polskiej, w przypadku niewyrażenia zgody, zwalnia się z zawodowej służby

wojskowej, chociażby nie spełniał warunków określonych w przepisach o służbie

wojskowej żołnierzy zawodowych.

Art. 28.

Sędzia traci stanowisko w razie:

1) prawomocnego skazania za przestępstwo umyślne,

2) ukarania w postępowaniu dyscyplinarnym karą wydalenia ze służby sędziowskiej.

Art. 29.

Sędziego nie można zwolnić z zawodowej służby wojskowej przed odwołaniem go ze stanowiska sędziego lub przed utratą przez niego tego stanowiska.

Art. 30.

§ 1. Sędziego, który z przyczyn określonych w art. 28, utracił stanowisko zwalnia

się z zawodowej służby wojskowej.

§ 2. Zwolnienie z przyczyn określonych w § 1, pociąga za sobą takie same skutki,

jak zwolnienie żołnierza ukaranego karą dyscyplinarną usunięcia z zawodowej

służby wojskowej, przewidzianą w przepisach o dyscyplinie wojskowej.

Rozdział 4

Odpowiedzialność dyscyplinarna sędziów sądów wojskowych

Art. 34.

§ 1. Za wykroczenia oraz za przewinienia dyscyplinarne sędziowie ponoszą odpowiedzialność dyscyplinarną.

§ 2. Przewinieniem dyscyplinarnym w rozumieniu ustawy jest naruszenie obowiązków sędziego, uchybienie powadze stanowiska sędziowskiego, naruszenie dyscypliny wojskowej oraz zasad honoru i godności żołnierskiej.

Art. 32.

Prowadzenie postępowania karnego przeciwko sędziemu nie wyklucza postępowania dyscyplinarnego o ten sam czyn.

Art. 33.

§ 1. Sąd dyscyplinarny orzeka następujące kary dyscyplinarne:

- 1) upomnienie,
- 2) nagana,
- 3) wyznaczenie na niższe sędziowskie stanowisko służbowe,
- 4) wydalenie ze służby sędziowskiej.

§ 2. Orzekając karę wydalenia ze służby sędziowskiej sąd dyscyplinarny może wystąpić

do właściwego organu z wnioskiem o pozbawienie ukaranego stopnia oficerskiego.

§ 3. Sędzia, któremu wymierzono karę określoną w § 1 pkt 2 lub 3, nie może być przez okres trzech lat wyznaczony na wyższe sędziowskie stanowisko służbowe

oraz mianowany na wyższy stopień wojskowy, a także nie może być wybrany do

kolegium sądu wojskowego i do sądu dyscyplinarnego.

Art. 34.

§ 1. Za przewinienie dyscyplinarne lub wykroczenia mniejszej wagi karę upomnienia

może wymierzyć również przełożony sędziego.

§ 2. Sędziemu ukaranemu w trybie określonym w § 1 przysługuje odwołanie do wyższego

przełożonego lub do sądu dyscyplinarnego.

Art. 35.

§ 1. W postępowaniu dyscyplinarnym bierze udział rzecznik dyscyplinarny wyznaczony

przez Ministra Obrony Narodowej spośród sędziów sądów wojskowych.

§ 2. W postępowaniu dyscyplinarnym obwiniony może korzystać z pomocy obrońcy, którym

może być sędzia sądu wojskowego lub sędzia Izby Wojskowej Sądu Najwyższego.

lub sędziów Izby Wojskowej Sądu Najwyższego.

Art. 36.

§ 1. Wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego składa rzecznik dyscyplinarny

po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego.

§ 2. Postępowanie, o którym mowa w § 1 ma na celu wstępne wyjaśnienie okoliczności

koniecznych do ustalenia znamion czynu zarzucanego obwinionemu oraz zgromadzenie

i utrwalenie dowodów dla sądu dyscyplinarnego.

Art. 37.

§ 1. Odpis prawomocnego wyroku skazującego na karę dyscyplinarną dołącza się

do akt osobowych ukaranego.

§ 2. Po upływie trzech lat od uprawomocnienia się wyroku orzekającego karę przewidzianą w art. 33 § 1 pkt. 1-3, a po upływie pięciu lat od uprawomocnienia

się wyroku orzekającego karę przewidzianą w art. 33 § 1 pkt. 4,
Minister Obrony
Narodowej na wniosek ukaranego, zarządza usunięcie odpisu wyroku z akt
osobowych, jeżeli w tym okresie nie wydano przeciwko ukaranemu innego
wyroku
skazującego.

Rozdział 5 Ławnicy

Art. 38.

Ławnikiem w sądzie wojskowym, zwanym dalej "ławnikiem", może być tylko
żołnierz w czynnej służbie wojskowej, a w przypadkach określonych w ustawie
również ławnik sądu powszechnego.

Art. 39.

§ 1. Ławnikiem może być żołnierz, który korzysta z pełni praw cywilnych
i obywatelskich oraz jest nieskazitelnego charakteru, a także wyróżnia
się w

wykonywaniu zadań służbowych i przestrzeganiu dyscypliny wojskowej.

§ 2. Ławnikiem nie może być żołnierz, który pełni służbę w sądzie
wojskowym, w

wojskowej jednostce organizacyjnej prokuratury lub w żandarmerii
wojskowej.

Art. 40.

§ 1. Ławników wybiera się większością głosów, na kadencje trzyletnie, na
zebraniach

żołnierzy jednostek wojskowych stacjonujących na obszarze właściwości
poszczególnych sądów wojskowych, spośród kandydatów zgłoszonych na
zebraniu.

Ławników będących żołnierzami pełniącymi zasadniczą służbę wojskową
wybiera się

na okres odbywania tej służby.

§ 2. Ławników wybiera się do wojskowych sądów garnizonowych oraz wojskowych
sądów okręgowych.

§ 3. Liczbę ławników wybieranych do poszczególnych sądów wojskowych oraz
terminy wyborów określa prezes właściwego sądu wojskowego.

Art. 41.

Ławnik sądu wojskowego niższego rzędu nie może być wyznaczony do udziału
w sprawach przed sądem wyższego rzędu.

Art. 42.

§ 1. Mandat ławnika wygasa:

1) w razie śmierci,

2) z upływem kadencji,

3) z dniem zwolnienia z czynnej służby wojskowej,

4) z razie przeniesienia do pełnienia służby w organach wymienionych w
art. 39 § 2,

5) w razie przeniesienia do innej jednostki wojskowej, stacjonującej na
obszarze

właściwości innego sądu wojskowego,

6) w razie skazania prawomocnym wyrokiem sądu lub warunkowego umorzenia
postępowania karnego,

7) w razie wydania przez sąd honorowy albo sąd koleżeński orzeczenia
uznającego żołnierza winnym naruszenia honoru i godności żołnierskiej,

8) w razie odwołania ławnika przez zebranie żołnierzy w garnizonie, w

którym

został wybrany,

10) wskutek zrzeczenia się mandatu.

§ 2. Wygaśnięcie mandatu ławnika stwierdza prezes właściwego sądu w drodze
zarządzenia.

Art. 43.

Zebranie żołnierzy w garnizonie, w którym ławnik został wybrany, zwykłą większością

głosów odwołuje ławnika w razie:

- 1) niewykonywania obowiązków ławnika,
- 2) zachowania godzącego w powagę sądu,
- 3) niezdolności do wykonywania czynności ławnika.

Art. 44.

§ 1. W razie wygaśnięcia mandatu ławnika przed upływem kadencji ławników sądu,

dokonuje się wyboru nowego ławnika.

§ 2. Dodatkowe wybory ławników zarządza prezes właściwego sądu wojskowego.

§ 3. Mandat ławnika wybranego dodatkowo w czasie trwania kadencji wygasa z upływem kadencji ogółu ławników sądu.

Art. 45.

W przypadkach określonych w art. 42 § 1 pkt 2, 3 i 5 ławnik może jeszcze być

wyznaczony do udziału w rozpoznaniu sprawy rozpoczętej z jego udziałem przed dniem wygaśnięcia mandatu, do czasu jej zakończenia.

Art. 46.

§ 1. Ławnicy składają wobec prezesa właściwego sądu wojskowego uroczyste ślubowanie

według roty ustalonej dla sędziów.

§ 2. Po odebraniu ślubowania prezes właściwego sądu wojskowego wpisuje ławnika na

listę ławników, którzy mogą być wyznaczeni do udziału w sprawach.

Art. 47.

Ławnicy pełniący czynną służbę wojskową w garnizonach poza miejscem rozpoznania

sprawy, otrzymują należności przysługujące żołnierzom zawodowym z tytułu podróży służbowej.

Art. 48.

Minister Obrony Narodowej określa w drodze rozporządzenia organizację zebrań

żołnierskich oraz zasady i tryb wybierania i odwoływania ławników, sposób prowadzenia listy ławników, a także szczegółowe zasady wyznaczania ławników do udziału w sprawach.

Rozdział 6

Asesorzy

Art. 49.

§ 1. Asesorem w sądzie wojskowym może być żołnierz zawodowy pełniący służbę stałą

i posiadający stopień wojskowy w korpusie oficerów, który spełnia wymagania

określone w art. 21 § 1 pkt 1-4.

§ 2. Asesora w wojskowym sądzie garnizonowym wyznacza i zwalnia Minister Obrony

Narodowej w trybie określonym w przepisach o służbie wojskowej żołnierzy

zawodowych.

§ 3. Staż asesorski trwa co najmniej jeden rok.

§ 4. Zasady odbywania stażu asesorskiego określa w drodze rozporządzenia Minister

Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości.

Art. 50.

Minister Obrony Narodowej może powierzyć asesorowi pełnienie czynności sędziowskich w wojskowym sądzie garnizonowym w oznaczonym zakresie.

Art. 51.

§ 1. Asesorzy biorą udział w rozpoznawaniu spraw według zasad przewidzianych dla sędziów, jednak przewodniczyć na rozprawie głównej lub na posiedzeniu może asesor tylko wówczas, gdy ustawa przewiduje rozpoznawanie sprawy w składzie jednego sędziego i dwóch ławników.

§ 2. W zakresie orzekania do asesorów stosuje się przepisy dotyczące sędziów.

§ 3. Asesorzy nie mogą sprawować nadzoru penitencjarnego.

Art. 52.

§ 1. Za wykroczenia oraz przewinienia dyscyplinarne popełnione podczas lub w związku z pełnieniem czynności sędziowskich asesorzy ponoszą odpowiedzialność na

zasadach przewidzianych dla sędziów.

§ 2. Za inne wykroczenia, przewinienia dyscyplinarne oraz czyny naruszające honor i

godność żołnierską asesorzy ponoszą odpowiedzialność na zasadach ogólnych,

określonych w przepisach o dyscyplinie wojskowej, z tym że prawo karaniania ich

za przewinienia dyscyplinarne przysługuje jedynie przełożonym sędziom oraz

Ministrowi Obrony Narodowej.

Art. 53.

Minister Obrony Narodowej może powierzyć czasowe pełnienie obowiązków asesora w wojskowym sądzie garnizonowym oficerowi rezerwy odbywającemu ćwiczenia wojskowe, który jest asesorem sądu powszechnego i ma uprawnienia do pełnienia czynności sędziowskich.

Rozdział 7 Aplikanci

Art. 54.

§ 1. Aplikantem sądu wojskowego może być żołnierz zawodowy pełniący służbę stałą i

posiadający stopień wojskowy w korpusie oficerów, który spełnia wymagania

określone w art. 21 § 1 pkt 1-3.

§ 2. Aplikanta w wojskowym sądzie garnizonowym powołuje i odwołuje Minister Obrony Narodowej w trybie określonym w przepisach o służbie wojskowej

żołnierzy zawodowych.

§ 3. Dla żołnierza powołanego do zawodowej służby stałej na stanowisko aplikanta

w sądzie wojskowym okres próbny trwa przez cały czas aplikacji.

Art. 55.

§ 1. Aplikacja trwa dwa lata.

§ 2. Na poczet aplikacji zalicza się czas pełnienia czynnej służby wojskowej

na innym odpowiednim stanowisku służbowym w wojsku lub czas pracy poza wojskiem

w zawodzie prawniczym w rozmiarze nie przekraczającym jednego roku.
aplikant składa egzamin sędziowski.

Art. 56.

§ 1. Po zakończeniu aplikacji aplikant składa wojskowy egzamin sędziowski.
Warunkiem

dopuszczenia do egzaminu jest odbycie praktyki w jednostce wojskowej w zakresie

i na zasadach określonych dla absolwentów szkół wyższych.

§ 2. W razie niedostatecznego wyniku wojskowego egzaminu sędziowskiego aplikant może

w terminie ustalonym przez Ministra Obrony Narodowej przystąpić do powtórnego

jego składania tylko raz.

§ 3. Po złożeniu wojskowego egzaminu sędziowskiego aplikanta wyznacza się na

stanowisko asesora.

Art. 57.

Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, określa w

drodze rozporządzenia przebieg aplikacji, tryb składania wojskowego egzaminu

sędziowskiego oraz skład komisji egzaminacyjnej i tryb jej powoływania.

Art. 58.

Za wykroczenia, przewinienia dyscyplinarne oraz czyny naruszające honor i godność

żołnierską aplikanci ponoszą odpowiedzialność na zasadach ogólnych określonych w

przepisach w dyscyplinie wojskowej, z tym że prawo karania ich za przewinienia

dyscyplinarne przysługuje przełożonym sędziom i Ministrowi Obrony Narodowej.

Rozdział 8

Przepisy szczególne, zmiany w przepisach obowiązujących oraz przepisy przejściowe i końcowe

Art. 59.

§ 1. Do sądów wojskowych, sędziów oraz ławników tych sądów stosuje się odpowiednio przepisy art. 5-8, art. 23-26, art. 36, art. 36{1}, art.

42-47,

art. 49, art. 53, art. 54, art. 56, art. 59 § 1 pkt 4 oraz § 3, art. 61

§ 2,

art. 64 § 1 i 2, art. 67, art. 69 § 1, art. 72, art. 75, art. 78, art.

81,

art. 83, art. 87, art. 88 § 2 i 3, art. 89, art. 90, art. 92-96, art.

98-106,

art. 143, 144 § 3 i art. 145 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. - Prawo o ustroju

sądów powszechnych (Dz. U. z 1994 r. Nr 7, poz. 25, Nr 77, poz. 355, Nr 91,

poz. 421 i Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 34, poz. 163 i Nr 81, poz.

406 oraz

z 1996 r. Nr 77, poz. 367), z tym że:

1) ilekroć w tych przepisach jest mowa o Ministrze Sprawiedliwości, należy

przez to rozumieć Ministra Obrony Narodowej,

2) określone w tych przepisach czynności sądu wojewódzkiego bądź prezesa tego

sądu wykonuje wojskowy sąd okręgowy bądź prezes tego sądu,

3) uprawnienie określone w art. 72 § 1 przysługuje, jeżeli sędzia sądu wojskowego

nie nabył wcześniej prawa do urlopu dodatkowego określonego w przepisach

o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych.

§ 2. W sprawach nie uregulowanych w ustawie prawa i obowiązki sędziów, określają przepisy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych, z tym, że przepisów

o okresie próbnym nie stosuje się.

§ 3. W sprawach wyznaczani asesorów i aplikantów na stanowiska służbowe w sądach

wojskowych oraz w innych sprawach nie uregulowanych w ustawie, do asesorów i

aplikantów stosuje się przepisy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych.

§ 4. Uposażenie sędziów, asesorów i aplikantów sądów wojskowych określają przepisy

o uposażeniu żołnierzy, z tym że nie może być ono niższe od wynagrodzenia

sędziów, asesorów i aplikantów sądów powszechnych na stanowiskach równorzędnych,

ustalonych przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 5. W stosunku do sędziów, asesorów i aplikantów nie stosuje się art. 17 ust. 1

ustawy z dnia 30 czerwca 1970 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych

(Dz. U. z 1992 r. Nr 8, poz. 31 i Nr 54, poz. 254, z 1994 r. Nr 10, poz. 36

oraz z 1996 r. Nr 7, poz. 44) w części dotyczącej służby kontraktowej.

Art. 60.

Do pracowników sądów wojskowych stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. Nr 31, poz. 214, z 1984 r. Nr 35, poz. 187, z 1988 r. Nr 19, poz. 132, z 1989 r. Nr 4,

poz. 24 oraz Nr 34, poz. 178 i 182, z 1990 r. Nr 20, poz. 121, z 1991 r. Nr 55,

poz. 234, Nr 88, poz. 400 i Nr 95, poz. 425, z 1992 r. Nr 54, poz. 254 i Nr 90,

poz. 451, z 1994 r. Nr 136, poz. 704, z 1995 r. Nr 132, poz. 640 oraz z 1996 r.

Nr 89, poz. 402 i Nr 106, poz. 496), a w sprawach nie uregulowanych także tą

ustawą - przepisy Kodeksu pracy.

Art. 61.

Minister Obrony Narodowej w terminie jednego miesiąca od wejścia w życie ustawy,

określi liczbę sędziów w sądach wojskowych oraz w jednostce organizacyjnej, o której mowa w art. 5 § 3.

Art. 62.

Do czasu powołania szefa jednostki organizacyjnej, o której mowa w art. 5 § 3,

nie dłużej niż przez okres sześciu miesięcy, funkcje przewidziane dla niego w

ustawie sprawuje Prezes Izby Wojskowej Sądu Najwyższego, a funkcje tej jednostki

- organy nadzoru sądowego tej Izby.

Art. 63.

§ 1. Sędziowie, którzy w dniu wejścia w życie ustawy są sędziami wojskowych sądów garnizonowych i wojskowych sądów okręgowych pozostają nadal na dotychczasowych stanowiskach służbowych.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do aplikantów i asesorów sądów garnizonowych.

§ 3. Sędziowie wojskowi w Izbie Wojskowej Sądu Najwyższego, wykonujący dotychczas

czynności nadzoru administracyjnego nad sądami wojskowymi oraz sędziowie

wojskowi zatrudnieni dotychczas w Biurze Nadzoru Pozainstancyjnego w Izbie

Wojskowej Sądu Najwyższego stają się z dniem wejścia w życie ustawy sędziami

wojskowych sądów okręgowych.

§ 4. Sędziowie wojskowi, o których mowa w § 3, mogą być wyznaczeni na stanowiska

służbowe w:

- 1) jednostce organizacyjnej, o której mowa w art. 5 § 3,
- 2) Biurze Nadzoru Pozainstancyjnego w Izbie Wojskowej Sądu Najwyższego,
- 3) wojskowym sądzie okręgowym.

Art. 64.

Ilekroć w innych ustawach jest mowa o szefie sądu wojskowego, należy przez to

rozumieć prezesa sądu wojskowego.

Art. 65.

Postępowanie dyscyplinarne wszczęte przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy prowadzi się nadal według przepisów dotychczasowych.

Art. 66.

W art. 17 ust. 2 i art. 58 ust. 2 ustawy z dnia 21 maja 1963 r. o dyscyplinie

wojskowej oraz odpowiedzialności żołnierzy za przewinienia dyscyplinarne i za

naruszenie honoru i godności żołnierskiej (Dz.U. z 1992 r. Nr 5, poz. 17) skreśla się

wyrazy "właściwego miejscowo".

Art. 67.

§ 1. Traci moc ustawa z dnia 8 czerwca 1972 r. o ustroju sądów wojskowych (Dz. U. Nr 23, poz. 166, z 1989 r. Nr 73, poz. 436, z 1991 r. Nr 113, poz. 491,

z 1995 r. Nr 89, poz. 443 oraz z 1996 r. Nr 7, poz. 44).

§ 2. Do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w ustawie, nie dłużej jednak niż przez okres sześciu miesięcy od dnia jej wejścia

w życie, zachowują moc przepisy dotychczas obowiązujące, o ile nie są z nią sprzeczne.

Art. 74.

Ustawa wchodzi w życie po upływie trzydziestu dni od dnia ogłoszenia.